

Diputació
Barcelona

Àrea d'Espais Naturals

ESTUDIS DE BASE PER A LA REVISIÓ DEL PLA ESPECIAL
DEL PARC DEL MONTNEGRE I EL CORREDOR
ENTORN SOCIOECONÒMIC
DOCUMENT DE SÍNTESI

Març de 2011

ESTUDIS DE BASE PER A LA REVISIÓ DEL PLA ESPECIAL DEL PARC DEL MONTNEGRE I EL CORREDOR ENTORN SOCIOECONÒMIC

DOCUMENT DE SÍNTESI

Març de 2011

EQUIP TÈCNIC

Roser Campeny, doctora en ciències biològiques. Direcció.

Vicenç Planas, enginyer agrònom. Coordinació.

Alba Daranas, llicenciada en ciències ambientals

Eulàlia Miralles, llicenciada en ciències ambientals

Marc Fernández, enginyer de forests

Marcel Fontanillas, llicenciat en ciències ambientals.

AGRAÏMENTS

Agraïm la informació facilitada i l'atenció oferta per:

Albert Beltran, David Carrera, Carles Dalmases, Raimon Roda, Lúcia Espejo, Joan Rovira, de l'Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial de la Diputació de Barcelona.

Jaume Minguell, de l'Oficina Tècnica de Prevenció d'Incendis Forestals de la Diputació de Barcelona.

Antoni Bombí, Miquel Aparicio, Oliver Sánchez, Quique Rasche, i Gabriel Plana, de l'Oficina Tècnica de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona.

Regidors i tècnics dels Ajuntaments de l'àmbit d'estudi i, particularment, Marta Miralles de l'Ajuntament de Sant Celoni i Anna Pou de l'Ajuntament de Tordera.

Katia Saint-Prix Ventura, de l'Associació de propietaris del Montnegre i el Corredor.

Montse Martí, David Rodríguez, i Cristina Pozo de la Federació d'ADV Selmar.

Jordi Torres, de l'Agraria La Baixa Tordera SCCL.

Pilar Ors, Jaume Guillamon, i Josep Marín, de l'Associació Aladula.

Manel Tió de Maduixaires de l'Alt Maresme.

Marta Kucharski de Delibera-Serveis de Participació Interactiva.

Joan Oller, de Can Oller.

DOCUMENT DE SÍNTESI

0. INTRODUCCIÓ	1
1. ANÀLISI	3
1.1 Evolució demogràfica	3
1.2 Caracterització socioeconòmica de la població	4
1.3 Activitats econòmiques.....	5
1.3.1 Sector agrari.....	5
1.3.2 Serveis	11
1.3.3 Activitats industrials	11
1.3.4 Activitats extractives	12
2. DIAGNOSI	13
3. MODEL DE GESTIÓ	15

ANNEXOS

CARTOGRAFIA

Plànol S.2 Explotacions agràries identificades

Plànol S.4.c Pastors i pastures

Plànol S.6 Instruments d'ordenació forestal

Plànol S.7 Finques de la Diputació de Barcelona

0. INTRODUCCIÓ

El present estudi, realitzat per encàrrec de l'Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial de la Diputació de Barcelona, s'emmarca en els treballs de base per a la revisió del Pla especial del Parc del Montnegre i el Corredor. Els seus objectius són els següents:

- Aportar informació sobre aspectes socioeconòmics dels municipis que integren l'àmbit d'estudi.
- Identificar les principals activitats econòmiques que es desenvolupen en l'àmbit d'estudi.
- Analitzar la interacció d'aquestes activitats amb els objectius i determinacions del Pla especial.
- Aportar directrius de gestió per tal d'optimitzar l'encaix d'aquestes activitats amb els objectius i determinacions del Pla especial.

Per a la recollida d'informació, l'anàlisi i diagnosi de l'àmbit socioeconòmic s'ha delimitat un àmbit d'estudi que engloba, més enllà de l'àmbit actual del Parc, espais potencialment susceptibles de passar a formar-ne part, d'acord amb el plantejament dels treballs del Pla especial realitzats en paral·lel al present estudi i a una delimitació pròpia.

Aquest àmbit d'estudi inclou, total o parcialment, els termes municipals d'Arenys de Munt, Argentona, Calella, Dosrius, Mataró, Palafolls, Pineda de Mar, Sant Andreu de Llavaneres, Santa Susanna, Sant Cebrià de Vallalta, Sant Iscle de Vallalta, Sant Vicenç de Montalt i Tordera (a la comarca del Maresme); Llinars del Vallès, Sant Celoni, Vallgorguina i Vilalba Sasserra (a la comarca del Vallès Oriental); i Fogars de la Selva (a la comarca de la Selva).

En determinats aspectes, quan les dades disponibles o el tipus d'informació a analitzar ho han fet necessari, s'ha ampliat l'àmbit d'estudi a tot el territori dels municipis anteriorment esmentats.

1. ANÀLISI

1.1 Evolució demogràfica

Les dades d'aquest apartat fan referència a tot el terme dels municipis de l'àmbit, ja que la informació disponible no ha permès desagregar-la territorialment.

La població és de 264.829 habitants (any 2008). En els darrers 10 anys hi ha crescut un 33%, una taxa superior a la del Maresme, Vallès Oriental i conjunt de Catalunya, però inferior a la de la comarca de la Selva (Figura 1.1). En el període 1986-2001, el saldo migratori ha estat el principal responsable del creixement de la població (Figura 1.2).

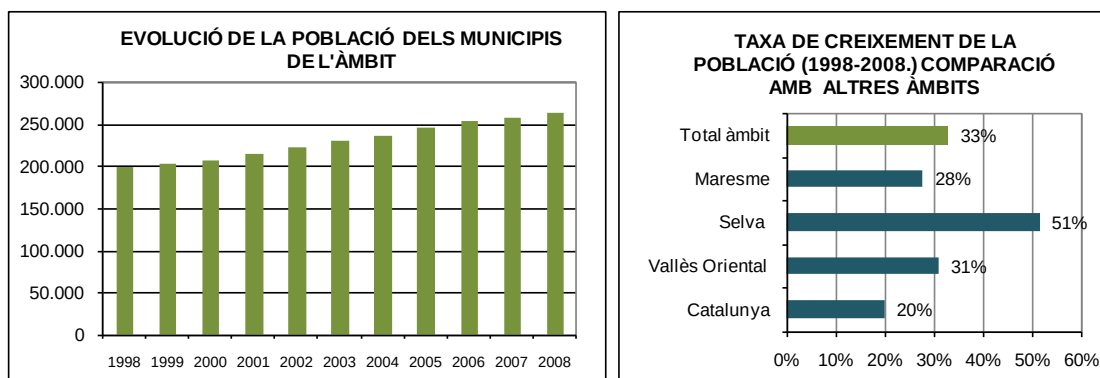

Figura 1.1. Evolució de la població i taxa de creixement dels municipis de l'àmbit.

FONT: Institut d'estadística de Catalunya

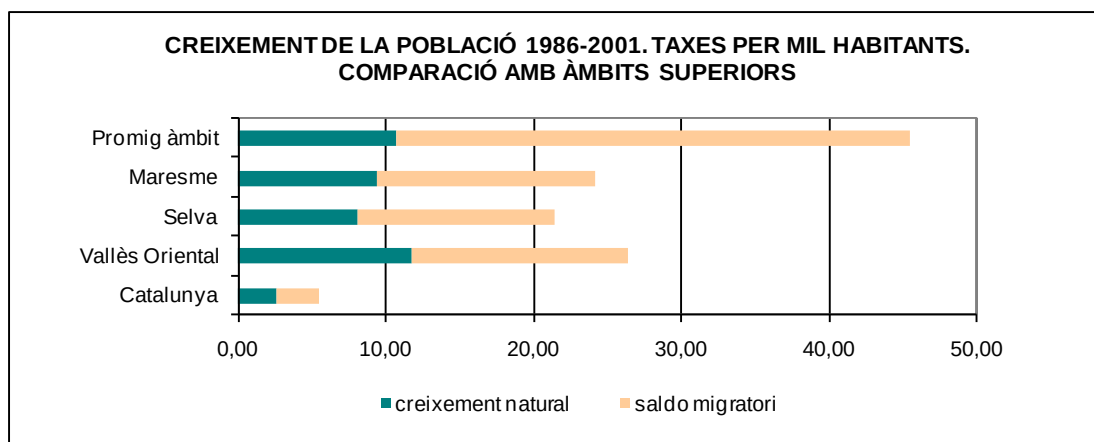

Figura 1.2. Creixement de la població als municipis de l'àmbit (1986-2001).

FONT: Institut d'estadística de Catalunya

1.2 Caracterització socioeconòmica de la població

Les dades d'aquest apartat també fan referència a tot el terme dels municipis de l'àmbit, ja que la informació disponible no ha permès desagregar-la territorialment.

La seva població és lleugerament més jove que les mitjanes comarcals i de Catalunya, tal i com es mostra a la Figura 1.3.

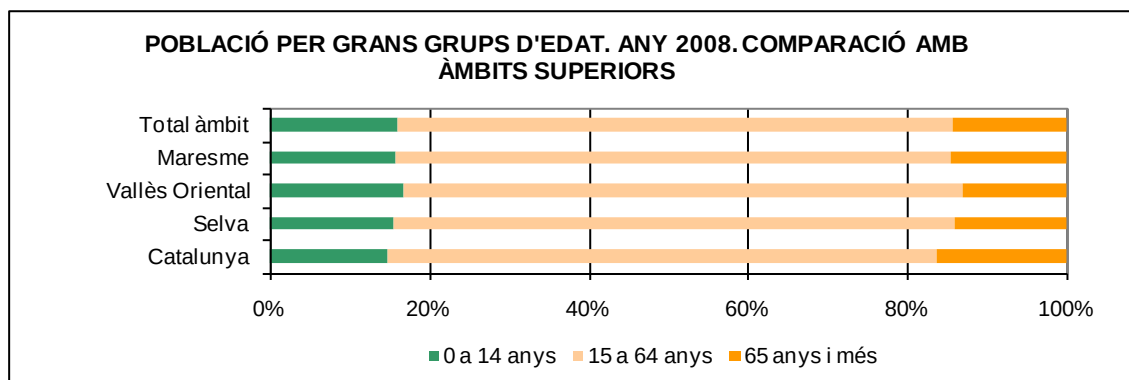

Figura 1.3. Població per grans grups d'edat als municipis de l'àmbit. Any 2008.

FONT: Institut d'estadística de Catalunya

Segons dades de l'any 2001, els municipis considerats generen més desplaçaments (107.145) que no n'atreuen (91.012). El 90% dels desplaçaments són per motius de treball. Amb tot, el grau d'autocontenció promig és del 55%, valor inferior a les mitjanes comarcals (Figura 1.4).

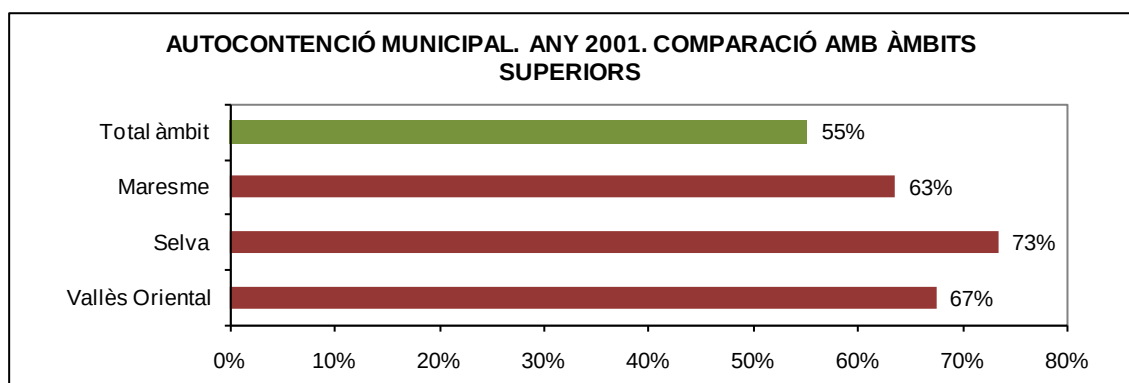

Figura 1.4. Autocontenció municipal als municipis de l'àmbit. Any 2001

FONT: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'estadística de Catalunya

Durant el període 1991-2001, la població ocupada va augmentar més d'un 40%. És interessant analitzar el paper de l'agricultura, tot i tractar-se d'un sector minoritari pel que fa a ocupació, per la seva incidència en el territori (vegeu Figura 1.5).

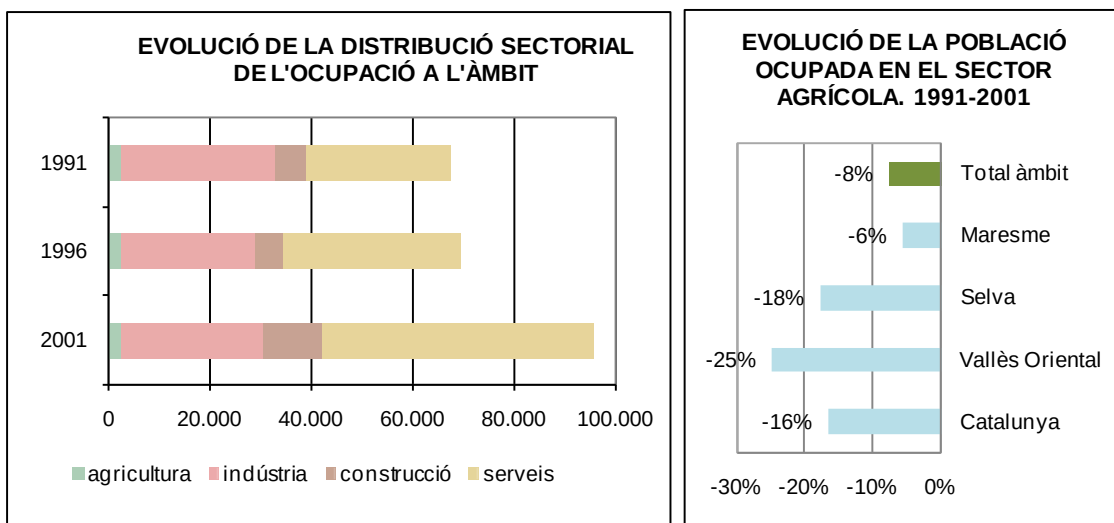

Figura 1.5. Evolució de la distribució sectorial de l'ocupació als municipis de l'àmbit i evolució de la població ocupada en el sector agrícola. 1991-2001.

FONT: Institut d'estadística de Catalunya

1.3 Activitats econòmiques

Les dades d'aquest apartat fan referència a l'àmbit d'estudi, ja que s'han obtingut a partir de prospeccions i anàlisi cartogràfiques.

1.3.1 Sector agrari

1.3.1.1 Superfície agrària

La gran majoria de les cobertes del sòl estan constituïdes per terrenys agraris, que representen el 98% de la superfície de l'àmbit d'estudi. Els terrenys forestals representen el 94% de l'àmbit, mentre que els conreus no arriben al 4% (Figura 1.6).

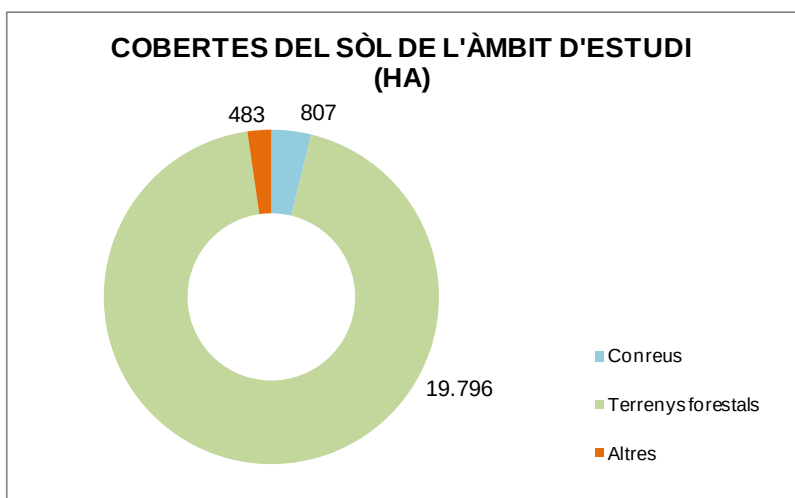

Figura 1.6. Cobertes del sòl en l'àmbit d'estudi

FONT: Mapa de Cobertes del Sòl de Catalunya (MCSC) V3, CREAM

La superfície de bosc es va veure incrementada notablement entre 1987 i 1997, moment a partir del qual es va mantenir estable. La superfície de conreus va disminuir sensiblement entre 1987 i 1992, i la de sòls urbanitzats (o improductius artificials) es va veure incrementada pràcticament en la mateixa mesura (vegeu la Figura 1.7).

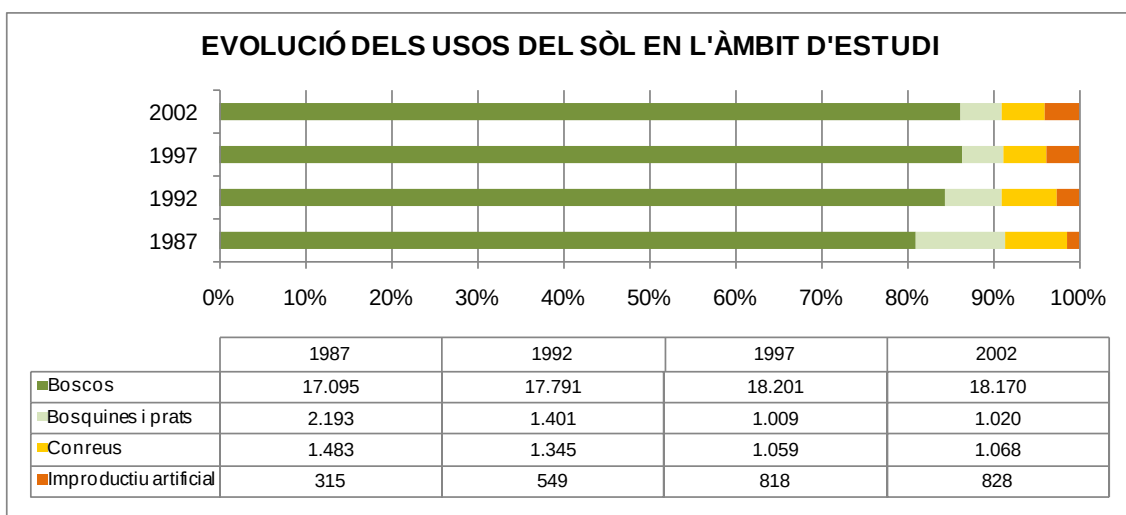

Figura 1.7. Evolució dels usos del sòl en l'àmbit d'estudi

FONT: Sèrie de mapes de Classificació dels usos del sòl a Catalunya 1987, 1992, 1997, 2002 (DMAH)

1.3.1.2 Explotacions agràries

El nombre d'activitats agràries identificades és de 19, de les quals 10 són agrícoles i 9 ramaderes (vegeu plànol S.2).

Si bé la major part de les explotacions agràries d'aquests municipis presenten orientacions i sistemes productius convencionals, convé destacar l'impuls que, d'uns anys ençà, s'està produint entorn la producció agrària local i de qualitat, i els circuits curts alimentaris a nivell català i, especialment, a nivell metropolità.

Certament, els municipis de l'àmbit i el seu entorn presenten una oferta creixent de productes alimentaris locals i de qualitat que pot presentar sinèrgies amb el Parc. Per una banda, el Parc aporta consumidors potencials d'aquesta oferta de producte local. Per altra, la producció alimentària local i de qualitat, combinada amb eventuais serveis complementaris de les explotacions, reforça i aporta continguts a l'oferta del Parc.

1.3.1.3 Activitat agrícola

La superfície agrícola és d'unes 800 ha, distribuïdes tal i com es mostra a la Figura 1.8. La major part dels sòls agrícoles es troben disseminats en petites parcel·les envoltades de terrenys forestals o a les valls i rials.

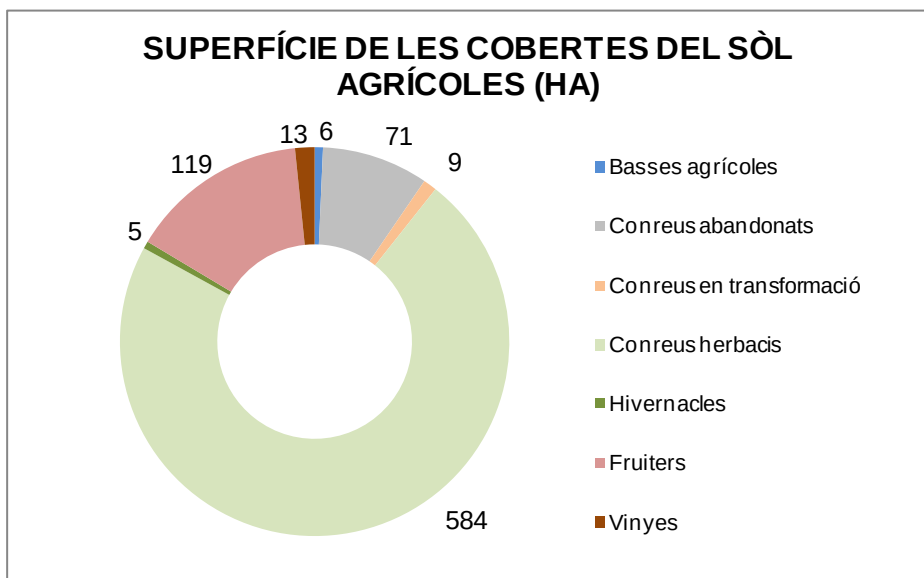

Figura 1.8. Superfície de les cobertes del sòl agrícoles de l'àmbit d'estudi

FONT: Elaboració pròpia a partir del Mapa de Cobertes del sòl de Catalunya V2 i V3 (CREAF)

Pel que fa a explotacions, se n'han identificat 10, la majoria de les quals es dediquen a la fruita o a l'horta. Quatre d'aquestes explotacions produeixen aliments ecològics.

Tot i aquesta poca activitat agrícola, l'àmbit es troba envoltat de zones de conreu de notable entintat, tant a la banda de la Selva, com del Maresme i el Vallès Oriental.

Gairebé tot l'àmbit d'estudi es troba dins l'àmbit de la Denominació d'Origen Protegida *Mongeta del Ganxet Vallès-Maresme*.

1.3.1.4 Activitat ramadera

En l'àmbit es manté una certa ramaderia extensiva, amb 6 pletes d'ovelles que pasturen diversos prats, extensions forestals, i camps no cultivats (vegeu plànol S.4.c). A banda d'aquestes pletes, s'han identificat 3 granges.

El bestiar de les 6 pletes pastura fins a 20 finques diferents. La Diputació de Barcelona té convenis amb algun d'aquests pastors per tal de mantenir les finques de la seva propietat.

Al terme municipal de Tordera hi ha un nombre rellevant de granges que, malgrat trobar-se fora de l'àmbit d'estudi, hi són força properes. Al mateix municipi, i també fora de l'àmbit d'estudi, hi ha 3 pletes d'oví.

Recentment, al municipi de Cardedeu s'ha constituït l'associació *Aladula*, una organització sense ànim de lucre que *ofereix acompanyament als pastors per a teixir els vincles econòmics necessaris entre els pastors, els propietaris forestals i les administracions responsables de la gestió forestal*.

1.3.1.5 Activitat forestal

La Figura 1.9 mostra les superfícies de les cobertes del sòl forestals.

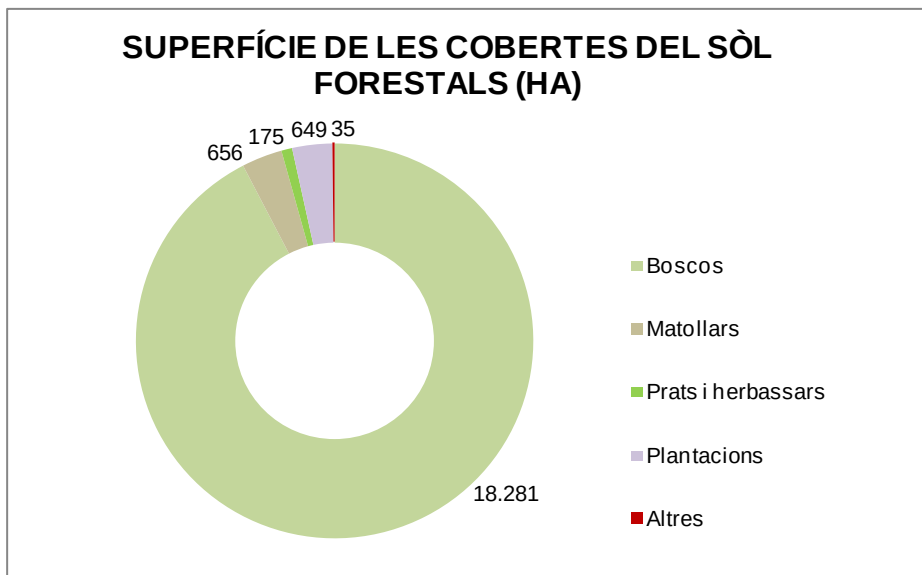

Figura 1.9. Superfície de les cobertes del sòl forestals de l'àmbit d'estudi

FONT: Elaboració pròpia a partir del Mapa de Cobertes del sòl de Catalunya V2 i V3 (CREAF)

Segons informació facilitada pel Centre de la Propietat Forestal (DMAH), el 42% dels sòls forestals de l'àmbit d'estudi disposa d'Instrument d'Ordenació Forestal (IOF), tal com mostra la Figura 1.10. En total son 109 instruments que ordenen una superfície de 9.706 ha, 8.324 de les quals es troben dins l'àmbit d'estudi (vegeu el plànol S.6). Cal tenir en compte, però, que la conjuntura actual del mercat i els ajuts a l'explotació forestal han anat provocant retards en l'execució dels IOF.

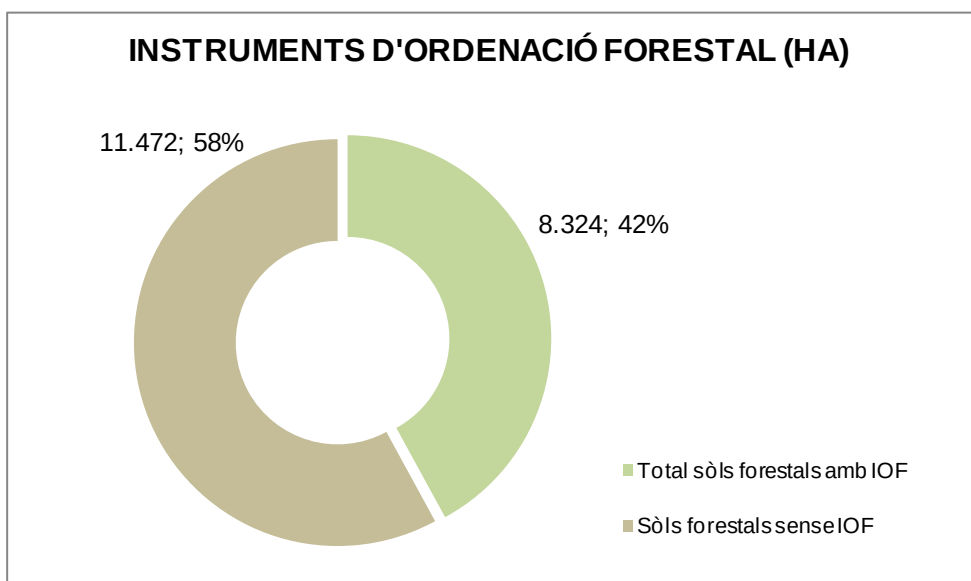

Figura 1.10. Instruments d'ordenació forestal (IOF) de l'àmbit d'estudi

FONT: Elaboració pròpia a partir d'informació facilitada pel Centre de la Propietat Forestal

La superfície mitjana d'aquests instruments és de 89 ha. Gairebé la meitat ordenen superfícies inferiors a les 50 ha, mentre que prop d'una tercera part ho fan per superfícies superiors a les 100 ha. La Figura 1.11 aporta dades sobre la mida completa dels IOF que ordenen parcialment o totalment superfície forestal dins l'àmbit d'estudi.

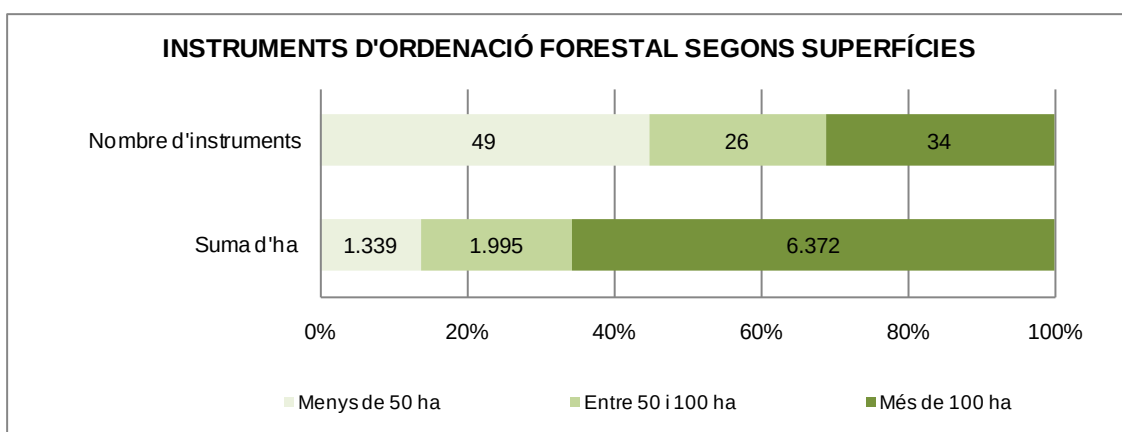

Figura 1.11. Instruments d'ordenació forestal (IOF) de l'àmbit d'estudi segons superfícies

FONT: Elaboració pròpia a partir d'informació facilitada pel Centre de la Propietat Forestal

A més dels instruments d'ordenació forestal esmentats més amunt, en l'àmbit hi ha diferents forests gestionades pel DMAH. Pràcticament cap de les finques de la Diputació de Barcelona i de les gestionades pel DMAH no disposa d'instruments d'ordenació forestal (vegeu el plànol S.6).

Bona part dels propietaris de l'àmbit estan agrupats en l'*Associació de propietaris del Montnegre i el Corredor*, que compta amb uns 70 propietaris i que sumen una superfície total d'unes 5.000 ha. El propietari majoritari és la Diputació de Barcelona, amb 19 finques que sumen una superfície de 1.365 ha (vegeu plànol S.7).

En el context actual, l'explotació forestal presenta rendibilitats molt baixes, i bona part dels aprofitaments tradicionals han deixat de ser viables econòmicament.

Per la seva banda, l'òrgan gestor del Parc del Montnegre i el corredor desenvolupa diverses actuacions de conservació, com ara seguiment de diferents paràmetres biològics, lluita biològica contra el xancre del castanyer, recuperació i millora d'espais oberts, o altres actuacions de conservació i millora d'hàbitats i recursos naturals.

1.3.2 Serveis

A banda de les activitats que ofereixen serveis relacionats amb l'ús públic, en l'àmbit s'ha identificat un laboratori de biotecnologia ubicat al Mas Oller de Fuirosos (Sant Celoni).

La Diputació de Barcelona té elaborat un *Cens provincial del teixit empresarial de productes alimentaris locals i de qualitat. Productes de la Terra*. Segons la base de dades d'aquest cens, només una de les activitats es troba dins l'àmbit d'estudi, i correspon a la granja de Can Xerrac.

Els serveis vinculats a educació ambiental i, en general, ús públic, es tracten en el bloc temàtic d'ús públic d'aquests treballs de base.

1.3.3 Activitats industrials

L'única activitat industrial identificada en l'àmbit d'estudi és Reciclatge Vegetal Viñals, SL, situada just al límit de l'àmbit, a la carretera de Sant Vicenç de Montalt a Arenys de Munt, i que es dedica al reciclatge vegetal, restes de poda, jardineria i aprofitaments forestals.

1.3.4 Activitats extractives

Segons dades del DMAH, en l'àmbit d'estudi hi ha un total de 12 activitats extractives amb una superfície total de 68 ha. D'aquestes activitats, 3 estan finalitzades i 1 encara no iniciada.

Per altra banda, i també segons informació del DMAH, en l'àmbit hi ha 20 paratges amb activitats extractives abandonades que sumen una superfície de poc més de 10 ha. Pel que fa a activitats extractives en domini públic hidràulic, segons dades del DMAH al límit municipal entre Fogars del la Selva i Sant Feliu de Buixalleu hi havia una activitat d'explotació de graves que ja està finalitzada.

2. DIAGNOSI

FORTALESES	DEBILITATS
Sector forestal amb pes específic rellevant en el context català Existència de l'Associació de propietaris del Montnegre i Corredor que engloba una part rellevant dels propietaris forestals i que pot facilitar la implementació de determinades mesures Manteniment d'una certa activitat de ramaderia extensiva, amb 6 pletes d'ovelles que pasturen fins a 20 finques de l'àmbit Proximitat a zones d'un dinamisme agrícola i ramader notables i amb un teixit associatiu rellevant Existència de certes activitats amb distintiu de qualitat (producció ecològica) Inclusió de l'àmbit dins la zona de la Denominació d'Origen Protegida Mongeta del ganxet Vallès - Maresme	Teixit agroramader feble, heterogeni i poc articulat Sòls agrícoles escassos, disseminats i constituïts majoritàriament per parcel·les petites Disminució progressiva del sòl agrícola Elevada dispersió geogràfica de les explotacions Manca de punts de venda estables de producte local Manca de xarxes de comercialització del producte local Oferta de transport públic molt limitada
OPORTUNITATS	AMENACES
Presència d'un mercat proper i creixent que valora la qualitat i la proximitat Existència de teixit agrari proper i relativament dinàmic que pot facilitar la implantació i desenvolupament dins l'àmbit del parc de noves iniciatives dins el sector agrari Existència incipient però creixent de xarxes de consumidors de producte de qualitat Valoració creixent dels espais naturals i rurals per part de la població Reconeixement creixent de la multifuncionalitat de les activitats agràries i de la necessitat de compensar aquesta multifuncionalitat (producció de bens, millora del paisatge, manteniment de la biodiversitat, biocombustibles, prevenció d'incendis) Existència de diversos establiments de restauració que poden oferir productes locals Possibilitat de complementar les activitats agràries amb altres activitats compatibles Nou Pla de Desenvolupament Rural que contempla mesures específiques en zones periurbanes	Incertesa sobre l'evolució dels ajuts europeus a les activitats agrícoles i ramaderes en el marc de la DUN Baixa rendibilitat de les activitats agràries i conjuntura general poc favorable al manteniment i dinamització de l'activitat Normativa aplicable al sector agroalimentari sovint molt exigent i que condiciona la viabilitat de l'elaboració, transformació i comercialització de productes artesans

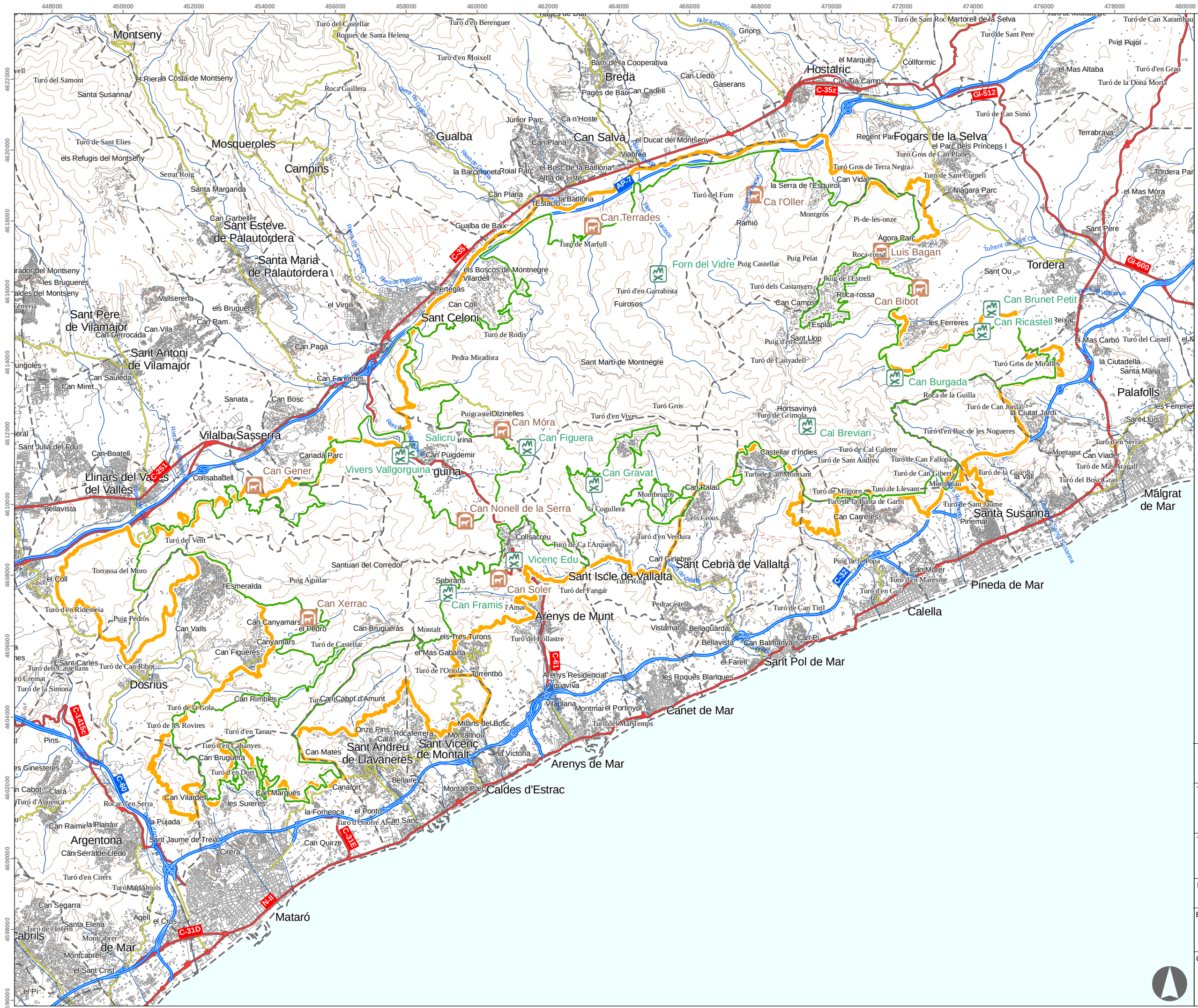
3. MODEL DE GESTIÓ

OBJECTIUS GENERALS	DIRECTRIUS DE GESTIÓ
1. Dinamitzar el teixit agrari afavorint un model de producció viable econòmicament i respectuós amb l'entorn	Incentivar la creació de xarxes de producció i/o comercialització de producte local o la seva incorporació a xarxes existents
	Incentivar la creació de punts de venda estables de producte local
	Afavorir els productes agraris de qualitat (certificació ecològica, producció integrada, varietats o races autòctones, etc)
	Incentivar la incorporació de noves explotacions agràries que ofereixin productes de qualitat
	Establir vincles entre productors i usuaris del parc
	Definir models de gestió que permetin incrementar els aprofitaments agraris de les finques públiques
2. Promoure activitats complementàries a les agràries i compatibles amb els objectius del Pla	Incloure en la normativa la possibilitat d'implementar activitats complementàries a les agràries
3. Explorar actuacions amb els propietaris forestals per tal de recuperar la viabilitat d'aprofitaments forestals tradicionals	Afavorir la investigació per a millorar la rendabilitat de determinats aprofitaments forestals (recollida de pinyes, silvopastoralisme, etc.)
4. Implicar els propietaris en la preservació i millora de la biodiversitat i el paisatge	Facilitar l'adopció d'acords de custòdia del territori amb els propietaris per tal de desenvolupar actuacions de millora de la biodiversitat i el paisatge
5. Avançar en el reconeixement de la multifuncionalitat de les activitats agràries	Afavorir l'adopció de contractes globals d'explotació
	Impulsar pactes amb els productors per tal de compensar determinades pràctiques encaminades a: -Millora del paisatge -Manteniment de la biodiversitat (actuacions del Pla Estratègic de Conservació de la Fauna de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Projecte G-19) -Manteniment del patrimoni -Prevenició d'incendis forestals (silvopastoralisme per a manteniment de franges de baixa càrrega, àrees de discontinuïtat, neteja del bosc, etc.)

CARTOGRAFIA

CARTOGRAFIA

Plànol	S.2	Explotacions agràries identificades
Plànol	S.4.c	Pastors i pastures
Plànol	S.6	Instruments d'ordenació forestal
Plànol	S.7	Finques de la Diputació de Barcelona

-- Límits municipals

□ Límit del Parc del Montnegre i el Corredor

□ Límit de l'àmbit d'estudi

Explotacions agràries identificables

🏠 Ramaderes

🌾 Agrícoles

Font: Elaboració pròpia a partir de diverses fonts.

Límits del Parc: Pla especial del Parc del Montnegre i el Corredor (Diputació de Barcelona, 1989).

Base de referència: base topogràfica 1:50.000 (BT-50M v3.1) de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

Diputació Barcelona

Àrea d'Espais Naturals

TÍTOL DE L'ESTUDI:

ESTUDIS DE BASE PER A LA REVISIÓ DEL PLA ESPECIAL DEL PARC DEL MONTNEGRE I EL CORREDOR. ENTORN SOCIOECONÒMIC

TÍTOL DEL PLÀNOL:

Explotacions agràries identificades

NÚM. PLÀNOL:	S.2	DATA:	Desembre 2010
--------------	-----	-------	---------------

ESCALES:

1:100.000

0123

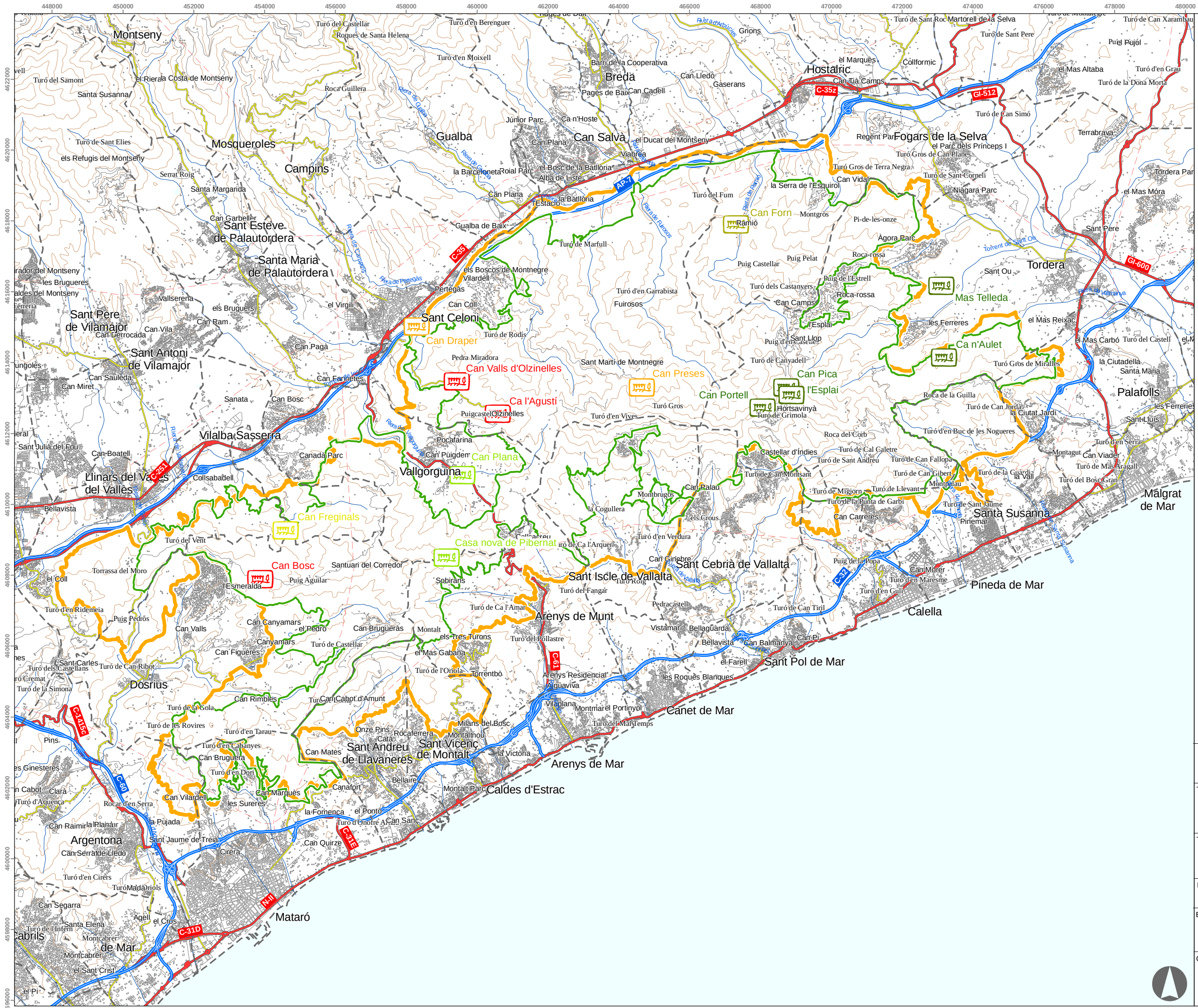
km

Original DIN A-3

CONSULTOR:

- Límits municipals
- Límit del Parc del Montnegre i el Corredor
- Límit de l'àmbit d'estudi
- Pastors i pastures**
- Antoni Soler
- Can Pla (fora d'àmbit)
- Jaume Collell
- Josep Maria Saurí
- Lluís Plana
- Pere Monfuleda

Font: Elaboració pròpia a partir de diverses fonts.

Límits del Parc: Pla especial del Parc del Montnegre i el Corredor (Diputació de Barcelona, 1989).

Base de referència: base topogràfica 1:50.000 (BT-50M v3.1) de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

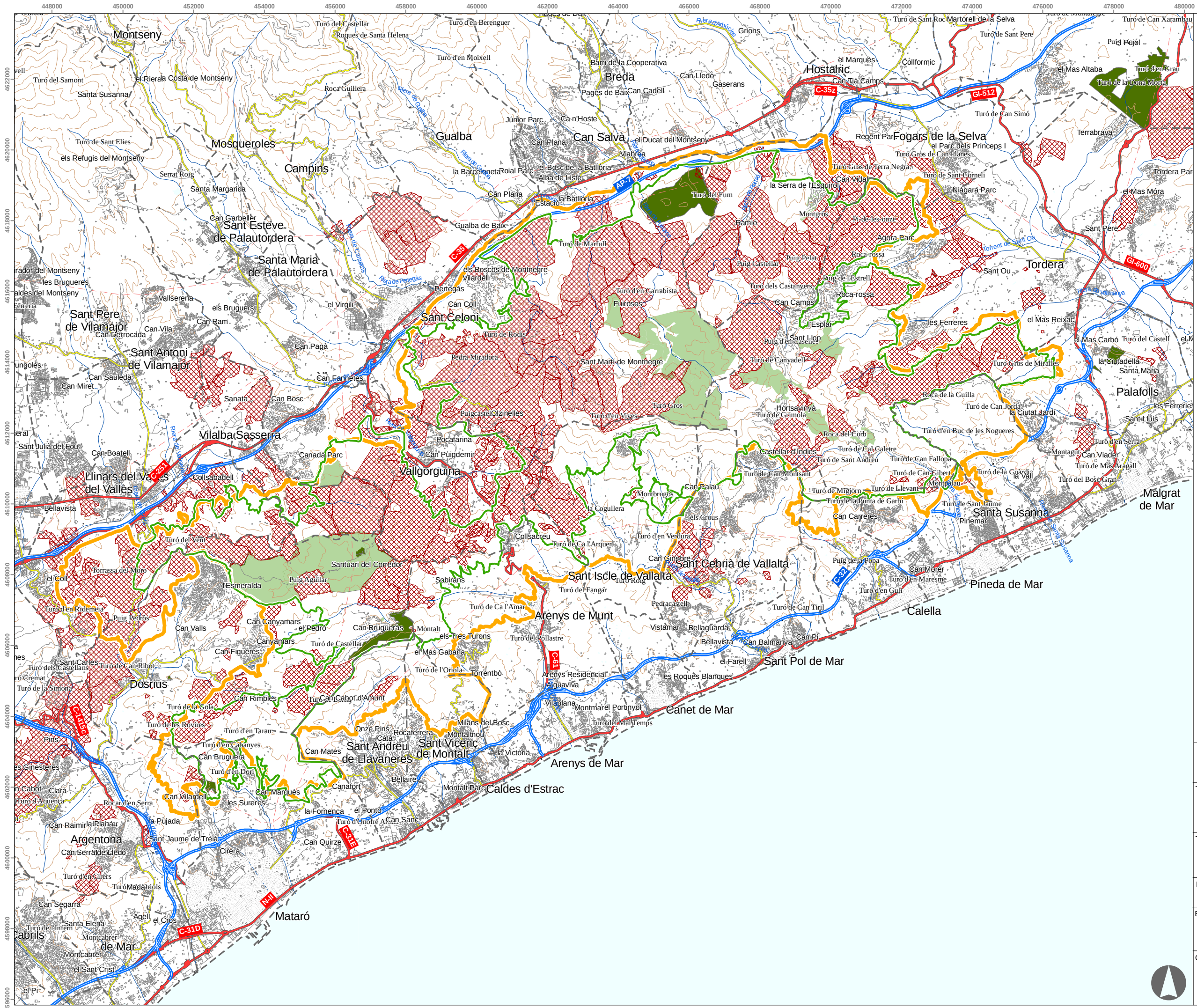
TÍTOL DE L'ESTUDI:
**ESTUDIS DE BASE PER A LA REVISIÓ DEL
PLA ESPECIAL DEL PARC DEL MONTNEGRE
I EL CORREDOR. ENTORN SOCIOECONÒMIC**

TÍTOL DEL PLÀNOL:
Pastors i pastures

NÚM. PLÀNOL: S.4c DATA: Desembre 2010

ESCALES:
1:100.000
0 1 2 3 km
Original DIN A-3

CONSULTOR:

- Límits municipals
- Límit del Parc del Montnegre i el Corredor
- Límit de l'àmbit d'estudi
- ▨ Finques amb instruments d'ordenació forestal
- Finques de la Diputació de Barcelona
- Forests gestionades pel DMAH

Font: Finques amb Instruments d'Ordenació Forestal (Centre de la Propietat Forestal de Catalunya 2009), Forests gestionades pel DMAH (DMAH 2009), Finques de la Diputació de Barcelona (Diputació de Barcelona 2009).

Límits del Parc: Pla especial del Parc del Montnegre i el Corredor (Diputació de Barcelona, 1989).

Base de referència: base topogràfica 1:50.000 (BT-50M v3.1) de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

TÍTOL DE L'ESTUDI:
**ESTUDIS DE BASE PER A LA REVISIÓ DEL
PLA ESPECIAL DEL PARC DEL MONTNEGRE
I EL CORREDOR. ENTORN SOCIOECONÒMIC**

TÍTOL DEL PLÀNOL:
**Finques amb Instruments
d'Ordenació Forestal**

NÚM. PLÀNOL: S.6 DATA: Desembre 2010

ESCALES:
1:100.000 0 1 2 3 km
Original DIN A-3

CONSULTOR:

